

DEBRECEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ES HAJDUMEGYEI FUGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Melyben: Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor. — áll.
Vidéken: Félévre 9 kor. Negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő

Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 10. Telefon 412.

Barázdák.

Szörnyű népitéletet hajtott végre tegnap este Debrecen népe. A két törvényhatóság leigázására, megtörésére ide küldött darabont főispánt félholtra verte az elkésredett nép.

A részletes tudósításban a riporter feljegyezte a gyászos bevonulás minden részletét és itt lehetőleg tárgyilagosan mutathatunk rá arra a szörnyű lelki ösztönre, mely a tömeg akaratát irányozta.

Régi tapasztalásból tudjuk, hogy ilyen esetekben nem taktikáznak az emberek, hanem minden előzetes megállapodás nélkül spontán nyilatkozik meg a nép és ez a megnyilatkozás oly szörnyűséges szokott lenni, mely olyan mint a lavina, utjában lerombol mindent és a mit visszatartani senkisé képes.

A mi tegnap este történt Debrecenben az egy részlet volt a francia forradalomból, Danton, Robespierre, Marat, rettenetes vérfurak alatt sem történhetett volna olyan veszőfutás, amelynek szomorú hőse rongyos, piszkos halottas kocsin végighenteregve, a bősziúság csimboraszóján álló tömeg által kísérve jutott el az Alföldi takarékpénztárig, ahová könyöröltes emberek beszállították.

Ha már ez a szerencsétlen ember forradalmat tudott előidézni Debrecenben, mi az a forradalom lenne, ha a Habsburg dinasztia néhány dédelgetett kedvence találná betenni a lábát.

Kovács Gusztáv meggyesőnek mint ember határozottan szármalmat érdemelt. Amint ott állt azon a halottas kocsin, melybe két virslinek való talyigásló volt befogva; egy részeg talyigás ült a bakon, valóban részvétre gerjedt iránta mindenki, a ki látta. Tarkoponyájából patakzott a vér, jobb keze feje roncsosá volt ütve, téli kabátja darabokban lógott rajta, szemüvegének csak a kerete látszott valahol a feje bubján — rettenetes látvány volt. Rimánkodott, könyörgött, mint a törbessett egész uton a vasutól a Bika szállodáig, folyton csak azt hangoztatta.

— Nem leszek főispán, lemondok azonnal, csak ne bántsanak! Írásba adom, megesküszöm rá.

De a tömeg nem adott rá semmit és tovább verte.

Talán tovább szántuk volna Kovács

Gusztávot, aki alávaló vállalkozásáért példásan meglakolt. Azonban fent az Alföldi-bankban tett kijelentése teljesen lerontotta szívünkben a szánalom csiráját is. Az az össze-vissza kötözött, toldozott-foldozott öreg ember mikor már érezte maga mellett a minden gasság ellen megvédő osendörzuronyt olyan kijelentést tett, amely teljesen rávált a darabont bérenora. Azt mondta, hogy az, amit Debrecen népe vele elkövetett, nem ő ellene irányult, ő csupán egy harmadik személy; az első személy ebben a dologban a király, aki őt kinevezte. Gyalázatos politikának bélyegezte Debrecen viselkedését.

Nos, lehet az ilyen embert szánni?

Bevonulás alkalmával a harc hevében eltűnt Kovács Gusztáv órája és lánc, nem hisszük, hogy valaki szándékosan eltulajdonítási szándékból ragadta volna magához a darabont főispán tulajdonát képező órát és láncot. Nem hisszük, hogy akad olyan akár fegyház viselt ember is, aki emlékebe meg tartaná magának a jogtalanul szerzett ékszert.

E helyen szólítjuk hát föl azt az egyént, akinek birtokában ez idő szerint Kovács Gusztáv órája és lánc van, hogy azt hasadéktalanul szolgáltatassa át a rendőrségnek. Ha az óra és lánc elő nem kerülne szégyen volna egész Debrecenre.

Feltámadt a tenger.

Zugott, morajlott, nagy hullámokat vert vésztojósloán tajtékzott. A kik láták: rosszat sejtettek.

És első Ferenc József ő felsége ide küldött valami Kovács Gusztáv nevű embert, hogy hallgattassa el a tengernek, a nép tengerének háborgását, korbácsolja meg a tajtékzó hullámokat.

És ez a Kovács Gusztáv szót fogadott.

Eljött. Az ismeretlenség homályába burkolózva akarta belopni magát ide közibénk. Nem hozott magával mást, csak mérhetetlen elbizakodottságát és — egy törös botot.

Az elbizakodottság egy perc alatt gyáva meghunyászkodás lett, a törös botot pedig kicsavarták erőszakos kezéből.

Ott állott, ott görnyedt a hullámok korbácsolására vállalkozott Neptun ár-

talmatlanná téve, a feléje zugó habok véresre nyaldosták tar fejét.

Letört, kiigtatták, mielőtt beigtatták volna.

Az emberi fájdalom hivatott gyógyítói bekötözték sebeit, rákötözték összetépett véres gunyáját, azután eltávozott, — oda a honnan jött: gazdájához, a Caraffák és a Haynauk vérbeli utódjához: Fejérváryhoz és Kristóffyhoz, hogy véres sebeit mutogatva, tegyen élő és fájdalmas bizonyosságot a felől, hogy Debrecen népe nem tűr zsarnokot maga felett.

Elutazása előtt lemondott arról az állásról, melyet még el sem foglalhatott.

Most már tehát csak gyászos emlékezete borong közöttünk.

A feltámadt népharag látszólag elcsendesült: megszerezte a keresett elégtételt.

Debrecen utcái csendesek, a romokat az éj leple alatt eltakarították, de a szivekben, az agyakban az a sötét tudat hátramaradt, hogy így bünteti Isten azt, ha hazája ellen emeli fel bűnös kezét.

És most szóljunk nem a főispánról, hanem az emberről.

Ide jövetelének módja is kihívó. Feleslegesnek tartotta tudatni érkezését a hatóságokkal és jó embereivel, ha ugyan voltak ilyenek. Tehát azt hitte, hogy egyedül, személyes megjelenése — mint a dicső Imre királyé egykoron — lecsendesíti a háborgó kedélyeket, vagy pedig az volt a szándéka, hogy mint a farkas a juh akolba észrevétlenül besurranjon és észrevétlenül kezdhesse el fojtogató munkáját.

Védelmére nem hozott sem puskát sem kardot, látható védelmi eszközt, mint ahogyan azt a magyar őrszintég megszokta, hanem a banditák módjára egy rejtett tört, melylyel észrevétlenül orozva gyilkolhat.

És a mikor a népitélet következtében a halottas kocsira jutott: nem jutott eszébe sem császára, sem királya, sem minisztere, sem hazája, sem pokoli nagyravágyása, mely őt idehozta, hanem csak nyomorult élete.

Lemondott mindenről, elfelejtett mindent, csak nyomorult és annyit átkozott életéért könyörgött.

Tüdőbetegségek, hurutok, szármaköhöges, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

„Roche”

Kapható orvos rendelésre a gyógyszertárban. — Ára fr. 1.000. —

Ilyen hősekkel akarja Bécs megfékezni a nemzet felháborodását!

És a mikor sebei kimosva, összevarrva, bekötve és csendőrszuronyok által körülveve magát biztonságban érezte: akkor kiöltögette utálatos nyelvét arra a népre, a melytől előbb életéért könyörgött, ostobának gyalázatosnak nevezte politikáját.

Sebei — ugymond — nem az ő sebei, fájdalmai nem az ő fájdalmai, a rajta esett sérelem sem az övé, hanem mindez ő felségé! Mert ő csak eszköz, mert ő csak egy ártatlan harmadik személy!

Micsoda aljas felfogás és mily züllött erkölestelen megnyilatkozás ez!

Szent István palástjába burkolózik, a Szent koronának dicsfényével övezi magát a — hazaáruló!

A koronás királynak szent és sértetetlen személyét tolja a neki, és csakis neki, a hazaáruló jogbitorlónak szánt üttegek elé!

És teszi ezt akkor, a mikor szuronyerdő veszi körül, és teszi utálatos nyelvöltögetések között.

Pirulunk magunk előtt, hogy csak egy percet is — látva ezt a nyomorult imbojgó alakot — az emberi szána-kozás és részvét mindenkiel közös érzetének átengedni hagyjuk magunkat! Nem, ez az ember még szájalomra sem érdemes. Ugy érezzük, hogy a mit kapott: megérdemelte!

Tudjuk, hogy sebeit beheggeszti a trón zsámolyáról nyújtandó flastrom, tudjuk, hogy testi fájdalmait elmulasztja a királyi vagy császári kegy. Az ő fájdalomdija meglesz.

De vajjon észretérnek a történetek után Bécsben?

Ugy érezzük, hogy ez a tegnapi főispáni kiiktatás forduló pontot jelent. Vagy jobbra, vagy balra; vagy a kijózanodás és ezzel a nemzet akaratá-

nak teljesítése következik, vagy az, a mit Tisza István jósolt: golyó és akasztófa!

Bármint szeretnők is magunkra erőltetni a jóakaratot: nem tudjuk elhinni, hogy a Bécsből a nemzetre kiöltött mérges nyilat a tegnapi esemény feltartóztatná utjában.

Készüljünk el tehát a legrosszabbra.

De hazaárulókat ne tőrjünk magunk között.

Suhogó.

Csendőrszurony.

Főispán iktatás Debrecenben.

Az alkotmányra esküt tett magyar király katonái, csendőrei, szurony! szegeztek ma a magyar férfiak mellének.

A szurony hegye ott fenyegetődzött a csak egy hajszál — és vér ömlik. Vér, fegyver, erőszak, csendőrszurony, sortűz! És miért? Talán egy lázongó tömeg ordítja a forradalmi dalt és a trónt akarja feldönteni? Nem. A király hiborpalástjához nem nyulnak véres, fosztogató kezek. A fegyver csöve elé állítottak mindegyike vérevel védendő meg a szent koronát. Ajkukon semmi lázadó dal. Komoly méltósággal a jog, a törvény szent igéjét hungoztatják.

Talán a fegyházak szennyes sópredéke rázza vad dühvel öklét? Ezért a fegyverbe öltözött hatalom vészjelző puskacsöve?

— Nem. Ősi nevek szeplőtelen viselői, tisztas mult havától megfehérrült fejek, legendás hősek ivadéka, honvédő harcok elődök késő unokái ellen van szegezve a csendőrszurony. Főkevesztett csöveselék rohanja meg talán az ezeréves alkotmányt? Ezért a magyar király megvillanó, hatalmas fegyvere?

— Nem, újra nem. Őseik az alkotmányért haltak s kezesek ezek is mind a hősi halálra. Az alkotmány ellen támadó szent-

ségtelen kezet ököllet vernék le. Vagy talán ostromállapot van? Az utca vérben uszik? S a kezekben füstölő revolver? Sivító golyók röpöködnék és fosztogató rablók öldökölnék?

— Fegyvertelen, egyedül a törvény jogával fölvértézt, komoly férfiak ellen a szuronyerdő. Oh, megjósolt nyomor, megjósolt szenvedés!

Véres álmokat álmodtunk már századokon át, testünk csupa kardvágta seb és most újra „megujulnak a dicső magyar nemzet sebei. Recrudescunt vulnera nostra.“

Szembeszálltunk golyóval, kartácsossal, ostrommal, börtönnel, vérpaddal. Cserepár katonák fegyvere lőtt ránk sortűzet. Most újra arepíró fegyverek elé állítanak. Nem hősek elé, de rablók, ziványok, gyilkosok üldözöinek szuronyai elé.

Nem rettentett vissza se a vérpad se az aradi bitófa — nem szégyenkezünk most sem a csendőrszuronyok előtt.

Az elkeseredett nép, amely századok óta nyögi a Habsburg igát rettenetes itéletet hajtott végig tegnap este Kovács Gusztávon, akit Krisztoffy Debrecenbe vezényelt darabont ügynöknek.

Az általa képviselni akart politikai iránynak megfelelő ócska gyászkozsia szálították be Kovács Gusztávot a városba, melyet két görhes talyigás gebe huzott. A gyászkkisérletet képezte a hazafias nép, a nagydob pedig Kovács Gusztáv háta és kopasz koponyája volt.

Előkészületek a fogadtatásra.

Már este 6 óra tájban, amikor még senki sem tudta biztosan megérkeznie Kovács Gusztávnak, vagy sem, előzőnlötte a nép a pályaudvar környékét. A munkás osztály volt különösen nagy számban képviselve, de kivonult a hazafias polgárság is.

Egyik a másiktól kérdezte, hogy tényleg jön-e a főispán, vagy sem? Azonban biztosat még akkor senki sem tudott. Fél hét óra felé észrevehetően izgatott lett a

Chryzanthéme.

Irta: Hofbauer Olga.

Tizenhat éves.

Tizenhat év! csodás, virágfazasztó bübajos tavasz. Koltemény! telve édes sejtéssel, titokzatos vágygyal. Csengő, bongó, illatos, bübajos tavasz.

Irul pirul. Keble gyorsan hullámzik. Boldog, mert boldognak kell lennie. Szép, mert az ifjuság aranyos zománca vonja be.

Fürtei boglyas rendtelenségben árnyékolják be sima homlokát, mely mögött szindus álmok szövednek: fénylő aranyhíd, melyen a boldogság honába lebeg.

Szive ártatlan, tiszta: szeretni kész, szerelemre hajlandó. Szeretni fog, mert ez végzete.

Ma még ajka talány. Nedves fényben ragyogó szemei kérdően bámulnak. Ma még féltékeny huzza össze szirmait, de ha jön a mesebeli királyfi az első nap-sugár homlokon csókolja, ragyogó pompában bontakozik ki. — Ma: gyermek, holnap: öntudatos nő. Ma: bábuvál játszadozik, holnap: udvarlóival kacérkodik.

Vidám kacaja, éneke belopja magát mindenek szívébe. Ő a nap, fényt és meleget áraszt maga körül. Nyomában virág és dal fakad.

Leleke átlátszó, mint a kristálypatak, a legkisebb benyomás is élénk foltot hagy rajta. A leggyöngédebb fuvalom is felborzolja habfodrait. Kicsiny, nyári zivatar is elegendő, hogy medréből kilépjen.

Íoi pisi lábainak nyomán, a mint továbbben, még a fűszál is egyenesen áll.

Bájos, édes gyermek! Szemei örökké mosolygók. Maga az aranyos jékedv. Gond nélkül üzi kergeti a hines lepkéket, halomszámra gyűjti a rét és mező virágait. Boldog, mert örül életének, boldog, mert szive im még szabad.

Öntudatlan, félalomban járja az élet utait. Az élet még óriási kérdőjel előtte.

A tizenhat év édes, bübajos tavasza. Kicsiny, szunyadó bimbó. Ez Chryzanthéme és semmi más!

Dalolva, trillázva fut feljebb feljebb. Hátra ne tekint. Nem látja, nyomában mint halad Ő. Kicsi fehér galamb vigyázz! fejed fölött kering az ólyv!

Chryzanthéme le lehajolt, egy-egy eper-szem, vagy virágszál az áldozat.

Chryzanthéme fel a magasba törekszik, a magasba, hol az óriás sziklák örökös némaságukkal uralják a világot. Nyugodtan lépeget a tátongó mélységek felett; még nem szédül, — gondolatai még szűztiszták. Kacagva tekint a mélybe alá, hol dübörögve, kavargva zuhog szikláról-sziklára a tajtékzó vizár. De im, a hegyorom mögül kőszáli sas bukkán elő. Chryzanthéme felriad, ijedten hátrál és — az Ő karjaiba hanyatlík. A két kar erősen magához szorítja. Chryzanthéme lélegzete eláll, szemait lehunyja. Eszébe jutnak a mesebeli Faunok, Satyrok. Iszonyat! . . . De ah! Chryzanthéme még gyermek . . . a szeszély kíváncsiságo: ébrenszet lelkében s félne bár, de felnyitja szemait. Néz, néz, tekintete belevész. Nem Satyr, nem Faun! Férfi arc hajol följé. Izzó szempár mélyed az övébe. Chryzanthéme elbűvölve simul az őt fogva tartó ka-

rokba . . . Nem fél. Keblében hosszú sóhaj tör elő. Szemeit ujjalag lehunyja. Azt véli: álmodik. Tündéralmot lát.

De ah, álmunk oly rövid s az ébresszés, ah, mily végnélküli!

Chryzanthéme álma bűvös, édes . . . A két kar mindjobban öleli. Forró lehellet csap arcába. Tüzes ajk tapad ajkára. E csók nyomán bimbóból kipattant a virág.

Chryzanthéme öntudatlan engedni át magát a varázsnak. A csoda megtörtént: A gyermek szerelmes nővé ébredett.

Virul csodaszépen. Szirmait teljes pompájában bontogatta ki. Szerelmet lehel magából. Bédítő illat lengi körül. Repülő nyár. Szerelmet ébressz, szerelmet követel.

Zörög a száraz haraszt. Rozsdavörös lombok között altatót dalol az ősi szél.

Aludj, aludj Chryzanthéme . . . legyen álmod örök . . .

Chryzanthéme arca sápadt, tekintete révteleg.

Az első dér leforrázta a gyöngye virágokat. Metsző szél tépdési az utszéli fákat.

Chryzanthéme szive összeszorul, fölötte minden öszbe borul . . . Fázik, didereg.

Hol van Ő? Csókjában fürödne, karjában feleledne.

De hol van Ő? Chryzanthéme dacosan küzd, mind hasztalan. Szive vérzik . . .

Lágyan, puhán hull a hó. Chryzanthéme boldogan mosolyog . . .

lelke száll . . . Hull, hull a hó . . . szűzféher szemfödő.

hangulat. A vasuti forgalmi személyzet lótot-futott a Perronon és maga Stingl állomás-főnökön is némi izgatottság vett erőt. Egyszerre csak elterjedt a hír, hogy a főispán tényleg a 7 órai gyorsvonattal megérkezik. A forgalmi iroda ugyanis táviratot kapott, hogy Ludvigh Gyula máv. elnök-igazgató megérkezik, tehát hozzák rendbe és fűtésk be az állomási épület II. emeletén levő vendégszobát. Mindenki sejtette, hogy az a Ludvigh senki más, mint Kovács Gusztáv megyefőnök.

Ezalatt a tömeg, mely eddig részint az utcán, részint a váróteremben volt, betódult a Perronra, a hol azt az értesítést nyerték, hogy a vonat 20 percet késik. Ez az idő éppen elég volt arra, hogy Kovács Gusztáv megyefőnök diszhintóját felszereljék és a kijárat elé állítsák.

A vonat érkezése.

Hét óra 20 perckor robogott be a gyorsvonat a pályaudvarra, melyet hatalmas abcug kiáltással fogadtak. Az utolsó kocsi, olyan szalon kocsi-félének látszott, teljesen elzárva és elsötétítve, tehát mindenki azt sejtette, hogy abban érkezett meg Kovács Gusztáv. Egy vasuti alkalmazott azonban megmutatta a valódi kocsit, melyben Kovács félénken, megmúzódva ült egy I. osztályú szakaszban. Erre a tömeg — lehetnek vagy ötzenen — körül vették azt a kocsit és örült tombolást, abcugolást vitt véghez.

— Gazember, darabont haza áruló, zsi-vány és ehhez hasonló kitételek csak úgy röpködtek feléje.

De Kovács türe ezt szótlánul és mélyen behúzódott szakaszába, lefüggönyözte és bezárta az ajtót.

A kocsiiban.

Mikor a tömeg látta, hogy Kovácsot hiába várja, az nem száll ki, néhány ember kivált közülük és behatolt a kocsiiba. Egy fiatal ember felszakította a szakasz ajtaját és belépett; utána még jöttek többen is.

— Őn az a gazember, aki főispánságra vállalkozott, kérdezte Kovácsotól az a fiatal ember.

— Nem, én nem vagyok a főispán, s nem is akarok lenni, felelt reáztatva Kovács, ki kezében egy hatalmas törős botot szorongatott. A fiatal ember azonban nem hitt neki, hanem levette a hálóban levő kalapját, amelyben K. G. betűk voltak. Most már bizonyossá vált, hogy Kovács gyávaságból tagadta le kilétét és a kalapot a tömeg közé lökte.

Egy idősebb uri ember ekkor egy záptojást vágott Kovács fejéhez és kezdte kivonszolni a szakaszból, mihez többen segítettek neki. Még egy két taszítás és a vörös pápaszemes, kopasz ember a Perronon állott, körülvéve a felbőszült nép által.

A vasuti Perronról a hatalmas tömeg átkozódva, bosszu szomjasan tódult kifelé a vasuti indóház előtt elterülő Petőfi-térre. Kovács Gusztávnak ekkoriban sikerült a vasuti indóház kivezető ajtaján kimenekülni. Bevetette magát egy egytogatu kocsiiba. A kocsi azonban nem indulhatott el, mert a tömeg a következő pillanatban, mint megmozdulhatatlan szikla állotta útját.

— Hazaáruló még az is, aki beakarja vinni.

— Állj meg!

— Ne mérd bevinni!

— Éleleddel játszol!

— Bitang gazember!

A főispánt megtapossák.

Egyre zugott a tömeg. És a következő pillanatban erős munkáskéz ragadta meg a

lő kantárszárát, egy rántással visszatartotta már induló félben levő lovat. Megrohanta ekkor a tömeg a kocsit, az ajtaját kinyitotta, Kovács Gusztávot megragadták, a kocsiából. Közben pedig egyre zugott a tömeg:

— Te akasztófa virága!

— Betyár, hazaáruló!

— Pizskos darabont huszár!

— Süljön ki a szemed!

Kovács térdreest a tömeg előtt és úgy kérte a népet, hogy ne bánták, nem lesz ő főispán. De a népitélet nem kegyelmezett. A térden csuszó főispánt letépette a földre, megtaposta, leköpdöste és addig ütötte míg a vér nem patakzott. A jajveszékő Kovácsot féláljultan a már ott levő hulla kocsiira tették és megindult a menet a városba. Guny kacagás, üvöltő düh kísérte az összetört testtel a gyászkoosin guggoló darabantot.

— Kellte ez neked!

— Volt erre szükséged.

— Miért árultad el a hazát!

Szünni nem akart nép kiáltása. A vasuttól a piac utcáig ütötték verték, köpdösték Kovácsot, aki folyton esdekelt:

— Ne bántsanak, engedjenek el, kaptam már eleget, lemondok a főispáni állásról. De a nép hajthatatlan maradt. A földet-rázó kiáltások, a nép tömege egyre gyűlt és a főispán egyre több ütésekkel kapott. Ilyen körülmények között ért a tömeg egészen a postáig.

Bevonulás a gyászkoosin.

A vérrel borított embert ekkor kivonszolták az állomás épülete elé, ahol készen állott a gyászkoosi. Erre tették fel Kovács Gusztávot és folytonos ütlegetés és szidalmak között megindult a gyászkoosi az emberek ezreitől kísérve.

Az a bevonulás borzalmas volt. Elöl a gyászkoosi a két rossz gebével, azon Kovács Gusztáv véresen, hajdonfón, utána és körülötte az emberek ezrei egyre kiabálva, e közben folyton ütötték-verték, köpködték Kovácsot, ki többször menekülni próbált, de a tömeg nem engedte.

Igy vonultak be a Petőfi-téren és Hunyadi-utcán a Piac-utára. A tömeg egyre növekedett, az utcán lévők, ahol a menet elvonult, kiabáltak:

— Le a hazaárulóval! Üssétek agyon!

Csak biztatás kellett és a tömeg ütötte-verte, a hol csak érte. Féláljultan feküdt a halottas kocsin s szinte mozdulatlanul tűrte az ütésekkel.

A Hungária kávéház előtt egyszerre valaki rázendített a Kossuth-nótára, mire a kiabálással felhagytak s egyszerre mintegy ötezer ember ajkán zendült fel a nóta. Ekkor az ütlegetés is megszűnt, amde a mint a Kossuth-nóta megszűnt, a düh, az elkésredés még nagyobb erővel tört ki.

Kapukulcsosai, botokkal verték a hajdonfóval vitt főispánt. Fejéből folyt a vér, elborítva egész arcát. Minden könyörgés hiábavaló volt, nem volt számára kegyelem...

A Bika előtt a kocsi megállott. Néhányan megszánták a félholtra vert embert.

Király Gyula tanácsnok és még néhány uri ember lehúzták a halottas kocsirol és többek segítségével cepelték az Alföldi takerék épülete felé.

A bank előtt.

A nép haragja még akkor sem csillapodott le, amikor kijelentették, hogy a főispán lemondott. A szenvedélytől felizgatott

emberek megölni akarták a megyefőnököt. A mikor látták, hogy Kovács Gusztáv biztos helyen van, valóságos ostromot intéztek a bank ellen. Az összes ablakokat, redőnyöket bevették. Másban is kárt okoztak.

Csak nagy későn érkezett meg a katonaság. Alig egy szakasz vonult ki, amelyet azonban elnyomott a hatalmas tömeg.

Nemsokára egy egész század érkezett oda, akik rendet csináltak. Azonban még akkor is közápor omlott az ablakokra.

Nagy nehezen felcipelték a félholtra vert darabont az „Alföldi takarékpénztár” épületének első emeletére. Csúron vér volt az ember. A feje cipőnyira dagadt, az arcáról csurgott a vér, a keze erőtlően hullott alá, rajta kék zöld foltok voltak. Az egyik ujjja eltört. Hogy kik és mikor okozták a sérüléseket, arról senki sem tudott számot adni.

Három orvos is sietett a banképület emeletére, hogy segítségére lehessenek a szerencsétlen alaknak. A fejét megvizsgálták és tapasztalták, hogy esonttörést nem szenvedett, agyrázkódás jelei pedig nem mutatkoztak. Az ütések súlyosságát mérsékelte a kalap. A fej úgy is duzzadt volt a sok ütés-től és több helyt vérzett. Az orvosok bepólyázták. Bekötötték szután a kezét is, a melyet mozdítani sem tudott az istenadta darabontfőnk. Nem volt hely a karján, ahol ütés nem érte volna. Az orvosok felkötötték a súlyosan sérült kart.

Ezalatt az utcán folyton hangzott a féltelmes kiáltás:

— Agyon kell ütni a gazembert! Lámpakaróra a bitanggal!

Közben valóságos közápor hullott az „Alföldi” emeleti ablakaira, amelyek csörmpölve hullottak le. Néhány kö még az ablak belső faredőnyén is keresztül hatolt.

Ezalatt egyre érkeztek az utcáról a rémhírek, hogy a nép dühe nem csillapul, hanem a főispánt agyon akarja verni. A szerencsétlen ember majd elájult.

— De hiszen lemondok — nyöszörögte. Csak az életemet kiméjék! Védjenek meg uraim, véljenek.

Az épület belsejébe ez alatt egymásután érkeztek meg: Nagy Győző tábornok, gróf Csáky esendőrszázados, Végh Gyula főkapitány stb. A beteg embert ezalatt ápolásban részesítette dr. Balkányi Emil és dr. Szalay Béla orvos is, a kivel ketten együtt kötötték be a sebesültet.

Kovács Gusztáv, a kit a borzalmas tett mélyen megréngdített, orvosaival tanácskozva elhatározta, hogy nyomban elhagyja Debrecenét. Sógort kérte fel a szükséges teendőket elintézésére, a ki nyomban kocsiira ült s az állomásra hajtatott. Az állomásfőnök-nél előre bejelentette a megyefőnök azon-nali utazását s az esteli 1707-es vonathoz külön kocsit kért a számára.

Ezalatt megérkezett a helyszínére Kovács József polgármester, a ki késő estig fenn dolgozott a városházán. A tömeg még akkor is igen fenyegető állást foglalt el.

Kovács József polgármester ekkor beszélt a néphez, esendre intrván őket:

— A mi történt, azt meg nem történné tenni nem lehet. Most azonban nagyon kérem önöket, legyenek esendben s oszoljanak szét, mert ellenkező esetben magam leszek kénytelen a fegyveres hatalmat igénybe venni, miután a törvény értelmében a rend, esend helyreállítása az én kötelességem is.

Ugyancsak lejötték később gróf Dégenfeld József egyházközségi főgondnok és

Király Gyula városi tanácsos és Békásy Jenő, akik szintén távozásra kérték a népet.

Lemond a főispán.

Az összehívott főispánt részvétellel vették körül az „Alföldi takarékpénztár” igazgatósági szobájában.

— Lemondok, csak ne bántsanak — siránkozott az istenadta. Kérem, tudassák a néppel, hátha csillapító hatással lesz ez is.

Majd arra kérte gróf Dégenfeld József volt főispánt, hogy szomorú esetről értesítse a belügynököt. Dégenfeld azonnal megszövegezte a táviratot s maga sietett fel a táviró-hivatalba feladni azt. A sürgöny szövege ez volt:

Belügyminiszter, Budapest.

Kovács Gusztáv ma este ide érkezett. Allomásnál nagy tömeg várta, félholtra verték. Lemondását beadta.

Gróf Dégenfeld.

Közben többen kisiettek az utcára és trdatták a néppel, hogy Kovács Gusztáv beadta lemondását.

Ezalatt Kovács Gusztáv a lemondására nézve intézkedett is.

— Nagyon kérem, írja meg valaki a lemondásomat. Semmi körülmények közt nem maradok állásomban.

Dr. Fejér Ferenc ott volt az összejűlték közt s vállalkozott, hogy ha úgy kívánják, ő megírja:

— Nagyon kérem erre, — szölt reszkető hangon Kovács Gusztáv.

Fejér Ferenc dr. megszövegezte s felolvasta a lemondó levelet, mely így hangzik:

Kegyelmes Uram!

Hajdúvármegye és Debrecen város főispáni állásáról lemondok.

Debrecen, 1906. január 2.

Kovács Gusztáv.

Ezt a lemondó levelet Kovács Gusztáv aláírta és négy tanu láttamozta. Az okmányon a véryomok a bizonyítékai annak, hogy mi történt.

Azonnal postára is tették a lemondó levelet. A vonat indulása közeledett már ekkor.

— Köszönöm — suttogta Kovács Gusztáv s szótlánul feküdt le a kanapéra.

Az utca háborgása.

Bár már akkor a polgármester intézkedésére kivonult a 39. gyalogezred és 7. közös huszárezred készenléte is, az utcán még egyre háborgott a tömeg. Nem akarták elhinni, hogy a főispán lemondott.

— Fel akarnak ültetni bennünket kiáltották.

Ekkor hozta dr. Fejér Ferenc ügyvéd a lemondó levelet.

Mindenki elszörnyűködött, mert a levél szövegén véres kéz ujj- és tenyér lenyomata volt azon látható.

Ekkor elhitte mindenki, hogy a főispán lemondott és ez annyira csillapítólag hatott a felbőszült tömegre, hogy nyomban oszladozni kezdett.

Jellemző, hogy a levert embert senki sem sajnálta.

— Mért vállalkozott ily becstelen szerepre? — mondogatták.

— Ugy kell neki, megérdemelte a haza-

áruló. Így kellene elbánni a haza minden ellenségével — hangzott másfelől.

— Mégse kellett volna talán így csuffá tenni — kockáztatta meg valaki a békésebb hurokat.

— Hát a tizenhárom vértanunak kegyelmeztek? Agyon kellett volna ütni — torkolták le a békésebb hangokat.

Az ügyész vizsgálata.

Kevéssel kilenc óra után megjelent dr. Várady Sándor ügyész az „Alföldi Takarékpénztár” épületében s egyenesen Kovács Gusztávhoz ment. Bemutatkozás után kihallgatta a történetekről Kovács Gusztávot s jegyzőkönyvet vett fel a kihallgatásról.

Ezalatt a takarékpénztár igazgatói szobája előtt két csendőr állott. A pénztár többi helyiségében Nagy Győző tábornok, gróf Csáky csendőrszázados, Schmidt ezredes, gróf Dégenfeld József, Végh Gyula rendőrfőkapitány, a takarékpénztár igazgatója és több tisztviselője és a hírlapírók voltak.

Az izgatott Csáky gróf igazolásra szólította fel a jelenvoltakat, a többek közt dr. Varga Lajos főszerkesztőt és Rostkovicz Arthur hírlapírót is, akiket izgatott szökváltás után a rendőrtisztviselők igazoltak.

Mikor az ügyész elvégezte hivatalos dolgát, ásápadtan, véresen megjelent az ajtóban Kovács Gusztáv.

— Köszönöm uraim — mondotta a jelenvoltaknak, hogy megmentették az életemet.

Aztán Végh Gyulához fordult:

— Főkapitány ur, ez gyalázatos dolog volt. Nem engem sértettek meg, hanem a királyt! Higye el, hogy a debreceni politika ostoba politika.

— En is azt mondom, — válaszolta Végh Gyula.

— Hát a Habsburg politika böles? A golyó és akasztófa politikája helyes? — süvített élesen közbe az ellenmondás.

Mindenki lélegzetét visszafojtva hallgatott. Ez a nagy igazság elnémitott mindenkit.

Közben a megyefőnök Nagy Győző vezérőrnaggyal, gróf Dégenfeld József fel, Csáky gróf csendőrszázadosal beszélgetett. Egyszerre megadta a jeit Nagy Győző vezérőrnagy.

— Indulhatunk! Balkányi Ede orvos ráságította a felkötött kezű emberre a rongyos, tépett, piszkos téli kabátot.

— Nem lehet ezt felvenni, mondotta a főispán.

— Dehogy nem, tessék csak várni.

Ezzel a doktor összekötözte pólyával a téli kabátot, hogy megvédje a szerencsétlen ember testét a hidegtől.

— Menjünk — adta ki a parancsot gróf Csáky csendőrszázados. Erre megindult a menet lefele a lépcsőn. Kovács Gusztáv Nagy Győző vezérőrnagy és dr. Balkányi Ede között ment. Lent a 17. számú egyfogatu bárkocsi várt rá. Pillanatok alatt beültették a kocsiába. A kint várakozó huszárság körül vette a kocsi s megindult a menet a vasút felé. Szomorubb menetet ember még alig látott. A kocsi nem is lehetett látható a huszárságtól.

Még ekkor is nagy tömeg volt az utcán, amely kikísérte utolsó debreceni útjára Kovács Gusztávot.

Élesen csattogtak a huszár lovak patái a kövezeten.

— Így járjon minden hazatérő — kiáltották a huszárok által körülvett, szinte láthatatlanná vált kocsi felé.

Az ügyész ezalatt kikocsizott a törvényszék épületébe, ahová a csendőrök által letartóztatott Herczeg János ispotályi tanítót és városi kizottsági tagot kísérték. Az a vád ellene, hogy ő ütött először a főispánra a kinek különben be is mutatkozott. A rendőrségen Bodnár csendőrmester éjjel után 2 óráig vallatta. Bodnár az egyetlen tanu Herczeg János ellen, aki különben nem tagad. Vallomása röviden a következő:

— Odaléptem a főispán elé és megkérdeztem tőle, hogy ő-e a főispán? Amikor azt a választ kaptam, hogy igen, két záptojást az arcába vágtam. Abban a pil-

lanatban már ütést kapott a főispán s az arca kihaladt. De már ezt nem én tettem.

Várady királyi ügyész egyébként az éjszaka folyamán Herczeg Jánost átkísértette a királyi ügyesség fogházába. Ma reggel a vizsgálóbírószág hallgatta ki és alighanem szabad lábra is helyezik még a mai nap folyamán, Herczeg János védője, dr. Révi Nándor még ma délelőtt intézkedett a közisztületben álló öreg ur szabadlábra helyezése iránt.

Az elutazás.

Tíz perc alatt ért ki a szomorú menet a vasuti pályaudvarra, amelynek főbejárátát a 39. gyalogezred egyik százada állotta el.

Dacára ennek, kerülő utakon mégis mintegy 200 főnyi tömeg jutott a peronra, ahol a csendőrök, fél szakasz bata és 20 rendőr igyekezett fentartani a rendet. De erre szükség sem volt. A peronon csak művelt, uri emberek voltak jelen, akik szánalommal nézték, mint viszik kézen a csendőrök, akár csak valami gonosztevő lenne, a volt főispánt, akit felraktak, mint valami podgyászt, az egyik első osztályu kocsiába, amelynek ajtaja elé gróf Csáky csendőrszázados két csendőrlégényt állított, akik Budapestig kísérték az istenadta.

— Elég a toloncnak egy csendőr is — hangzott fel a gunyos kiáltás.

— Így pusztuljon innen minden hazatérő!

— Mások az ismert bécsi nőiát dalták:

Oh! du dummer Augustin

Ehre ist hin,

Geld ist hin,

Alles ist hin.

Indulásra készen állt a vonat, mikor felhangzott a vonatvezető kiáltása. Ebben a pillanatban fölharsant a győzedelmes, diadalmos, feketesárga osztrák bérencéket szalajtó, magyar imádság, a Kossuth nóta.

Még a katonák is a közönséggel énekelték.

Néhány átok és szitok repült még az állomáshól kirobogó vonat után, azután a tömeg az állomás előtti téren gyülekezett. A katonaság is parancsot kapott a távozásra.

— Éljenek a magyar katonák! Éljenek a póttartalékosok! Éljenek a magyar huszárok! — kiáltozta lelkesülten a tömeg.

— Ti szolgáló utoljára a német vezényszó, a feketesárga zászló és a hóhér Gotterhalte alatt — zugta valaki hatalmas hangon a katonák felé:

Ujra felhangzott a Kossuth nóta, amelyet ekkor a hazavonuló katonaság együtt énekelt a néppel. Lélekemelő, magyar szívet örvendeztető jelenet volt ez. Ilyenek a magyar katonák. Ha a haza fogja hívni őket, amikor mindnyájunknak el kell menni, ott lesznek ők is valamennyien.

Meghalt-e a megyefőnök?

Ma reggel az a hír terjedt el a városban, hogy Kovács Gusztáv megyefőnök még az éjjel Fegyverneken meghalt.

Több távirat érkezett erről a megyére városházára, a törvényszékre és a lapokhoz. Délelőtt e hirt megerősítették. Azonnal telefonon értesítettük erről a Debrecen budapesti tudósítóját, aki ma délben látogatást tett Kovács Gusztáv Baross utca 36. sz. a lakásán, a hol arról értesült, hogy a megyefőnök reggel 6 órakor érkezett meg, kocsi a lakására hajtattott dr. Tegze Miklós kíséretében és azonnal lefeküdt. Akkor, mikor tudósítónk a lakásán megjelent, aludt. Tudósítónk a szomezéd szoba ajtóablakain ke-

resztül látta, hogy alszik és léleklizik. Tehát a halálhír nem felel meg a valóságnak.

Az életmentő ötlet.

Szaktanuk beszélnek, hogy a megyefőnök nevétségessé tételére az állomásra kiküldött halottas kocsinak közönheti az életét Kovács Gusztáv. Mikor ugyanis az állomás előtt leverték, egy fiatal ember előugrott a tömegből és revolvert szegezett a mellének. El is akarta esztenteni, de Kovács Gusztáv szerencsésére az illető nagyizgatóságában elfeledte, hogy a revolvere el van zárva.

— Kuliya iszik a véredből — kiáltotta vadul.

Izgalmas pillanatok voltak ezek. Ekkor észrevette az illető, hogy miért nem sül el a fegyvere, de amig a tolvárt kihúta, valaki azt kiáltotta:

— Itt a diszhintó, fel kell ültetni rá a bitangot.

Egyszerre 30-40 ember ragadta meg a boldogtalan alakot és feldobták, mint valami zsákot a halottas kocsira, amely nyomban el is indult vele.

Ez volt a megyefőnök szerencsése, különben széjjel tépték volna elevenen. Így néhány ütleg és poff árán megmenekült a biztos haláltól.

Milyen a sérülés?

Vargha Emil dr. kerületi orvos vizsgálta meg hivatalosan a megyefőnök sérülését. Megállapította, hogy Kovács Gusztáv csupán könnyű, 20 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett.

Ez hatósági bizonyítvány. Tény, hogy ezeket sem az öreg kuruc, sem Herczeg János tanító okozta, akinek letartóztatása éppen ezért nem is indokolt. Ellene csupán becsületsértésért lehet panaszt emelni, de akkor is csak Kovács Gusztáv volt a megyefőnök egyenes kívánságára. Amit a csendőrség tett és amit folytatott a királyi ügyész, az már a személyes szabadság megsértése. Vagy már rendőrrállam lett Magyarország?

Kormánybiztos jön.

Még az éjjel összeült a törvényhatóságokba betűző darabant banda, a minisztertanács. A debreceni eseményekről kimerítő jelentést kaptak. Arról volt szó, hogy azonnal kihirdetik az ostromállapotot, de mikor megtudták, hogy a katonaság a néppel együtt énekelte a Kossuth nótát, letettek a vakmerő szándékról.

Ma délelőtt megint összeült a minisztertanács és döntött a debreceni eset ügyében. A megtörtént eseményeket zsendülésnek minősítette és királyi biztos kiküldését határozta el. A királyi biztost ki is neveztek Sélley Sándor miniszteri tanácsos személyében, aki még ma Debrecenbe jön. A kormánybiztos kiméletlen eljárást helyez kilátásba és még az új folyamán számos letartóztatás várható.

No hát csak jöjjön a teljhatalmu kormánybiztos. Látni fogja legalább, hogy ő reá szükség nincsen, de tapasztalni fogja azt is, hogy a fiók-darabont elvételése pusztán a véletlen műve volt, hogy úgy mondjuk: a főlháborodott közhangulat elemi erővel való kitörése.

Az ügyvivőség eszközei.

Az osztrák ügyvivőség (magyar kormányának csufolják) a fiók-darabont elvételése miatt szörnyen háboroghat. Ezt mutatja a debreceni ügyészesség eljárása is.

Ma délelőtt Igyártó Sándor főügyész magához hívatta Várady Sándor ügyészt, akinek utasításokat adott a megindítandó vizsgálatra vonatkozólag. Mint értesülünk, a jóléti bizottság három tagja, dr. Varga Lajos, Komlóssy Arthur ügyvéd és Szabó Kálmán országgyűlési képviselő ellen izgatásért megindítják az eljárást. Híre járt, hogy le is tartóztatják őket, de ez nem felel meg a valóságnak, mert erre vonatkozólag lapunk zártáig intézkedés nem történt.

Ma este 7 órakor állítólag már itt lesz Sélley Sándor kormánybiztos is, aki a további vizsgálatot vezetni fogja.

Statárium.

Lap zártakor értesíti a Magyar Szó szerkesztősége lapunkat, hogy Debrecenben holnap a kormánybiztos kihirdeti a statáriumot, a rögtönítelő bíróságot.

Végh Gyula igazolása.

Ma délután az a hír terjedt el a városban, hogy Végh Gyula főkapitányt felfüggeszti a belügynök. Ez a hír mind-egyedül nem nyert megerősítést.

Tudomásunk szerint a főkapitány tegnap délután 5-6 óra közt is kérdezősködött a csendőrségnél, hogy jön-e a megyefőnök, kell-e valami különös intézkedés? Erre azt a feleletet kapta, hogy nem tudnak semmit róla, tehát különös intézkedésre szükség nincsen.

Mint értesülünk, a rendőrség címére maga Kovács Gusztáv levelet küldött, amelyben kijelenti, hogy érkezésére semmi különös intézkedést nem kér.

Mind ezek igazolják a főkapitányt, aki bizonyára igyekezett volna megvédeni a fiók-darabont személyes épségét, ha érkezését bejelent.

Herczeg János fogva marad.

Késő délután értesülünk, hogy Hoffmann József vizsgálóbíró intézkedésére Herczeg János tanító, bárha becsületsértésért még most sem emelt panaszt ellene a megzártojásozott megyefőnök, továbbra is fogva marad. Az ok nélküli fogvatartás miatt nagy az elkeseredés a közönség körében.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Szerda, jan. 3.: d. u. Gyermek előadásul „Suhanc.” operette. Utánna Behrmann gondolatolvasó fellépte.

Este: „Szenes legény, Szenes leány.” operette. „Bákirálynő.” bohózat. (A.)

Csütörtök, jan. 4.: „Faust.” opera. (B.)

Péntek, január 5.: „Boszorkányvár.” operette. (C.)

Szombat, jan. 6.: „Fehér Anna.” dráma. Ujdonság. (A.)

Közönyt közönyvel. Tegnapi este ez a klasszikus vigjáték került színre szép számu közönség előtt, mely különösen zajosan tapsolt Zilahy Gyulának Jeszenszkyne Cs. Irén, Szabó Irma, Szakács Andor színtén bőven kivették részüket a sikerből.

Zilahyné fellépte. Zilahyné S. Vilma ma a Szenes legény s leány operatben lép fel hosszú betegsége után az (A) bérlők előtt Zilahy Gyula pedig az ezt követő Bákirálynőben játsza el egyik legkedvesebb szerepét.

Faust. Holnap „Faust” kerül műsorra, melyet az opera társulat e szomban már nagy sikerrel adott. A főbb szerepeket Zilahyné S. Vilma, Békési Lajos, Főthy Frida, Polgár Sándor Arkossy Vilmos stb. játszásk és énekelik.

HÍREK.

Felbontották a villamos ajánlatokat. Ma délelőtt bontották fel a városházán a villamos telep építésére beérkezett pótajánlatokat. Ismeretes az a közgyűlési határozat, mely szerint a Ganz gyár és a Siemens-Schuckert gyárat pótajánlat tételre hívta fel. Ezt a közgyűlési határozatot megfelelőbbézték, azonban a miniszter helybenhagyta a közgyűlés határozatát. A pótajánlatok már rég beérkeztek, azonban a felbontásuk ma történt meg. A Ganz gyár régebbi ajánlata 467,000 koronát tett ki, a mostani ellenben csak 421,000 koronát. A Siemens Schuckert gyár ajánlatát pedig 395,147 koronára szállította le. Tehát 25,953 koronával olcsóbb, mint a Ganz ajánlata. Döntés még eddig a tanács részéről nem történt.

Polgári kör bálja. A polgári kör január hó 20-án tartandó táncestélyének sikere érdekében, a rendezőség fáradságot nem kímélve azon buzgólkodik, hogy a kör régi jó hírnevét erkölcsi siker koronázza. Hogy ez elérhető legyen, belépő jegyek csak a névre szóló meghívó előmutatása mellett lesznek válthatók, amelyek még e hét folyamán ki lesznek bocsátva. Ez alkalommal megemlíteni kívánja a rendezőség, hogy személy-jegy 8 korona, családjegy 8 korona fog lenni.

Új iparosok. Az első foku iparhatóság a múlt hónap második felében a következő iparosoknak adta ki az iparigazolványt: Erdélyi János hentes, Majorsági föld. Gardán János csizmadia, Pacsirta u. 16. Balogh Péter hentes, Vendég-u. 68. Gozon Lajos kaptatafaragó, Csapó-u. 17. Schwarz Herman cipész, Miklós u. 22. Schaff János sütő, Teleki u. 88. Vas és rézbutorgyár részvénytársaság Piac-u. 88. Hermel Frigyes vendéglős, Dégenfeld tér 8. Vedres József kőműves, Nyil u. 79. Herschkovics Vendel vendéglős, Homokkert u. 127. Özv. Gottlieb Lajosné vendéglős, Csapó-u. 22. Id. Nagy Gábor vendéglős, Monostor-u. 2. Szabó József vendéglős, Méntelepi kázinó. Grósz József szatócs, Csillag-u. 36. Balogh László szatócs, Csapókert II. járás 15. sz. Heller Márkus tajték és disznúáru kereskedő, Kosuth u. 10. Rácz György tametkezési üzlet, Széchenyi-u. 2. Krausz Adolf borkereskedő, Piac-u. 7.

Cseresnyés és a döglött veréb. Kovács Gusztáv hagyta koszorúzott kártára, a veres orrú Cseresnyés, a makói fódarabant megnyerő és tisztelet érdemlő személyiségének híre eljutott a szegedi vasutasok fülébe is. Összeültek tehát tanakodni, hogy mily módon adjanak külső megnyilvánulást a nagy ur iránt érzett határtalan tiszteltettségnek és nagybecsülésüknek. Végre megtalálták a módját. A múlt hét egyik napján a mint a Szegedről Makóra érkező vonat egyik teher szállító kocsijának ajtaját felnyitották, egy árun, feltűnő helyen, selyem-zsinóra függesztett, megboldogult döglött verebet találtak a ráttűzött cédulán a következő ajánló sorokat:

— Cseresnyés Jankó csanádmegyei főispánnak — tiszteletük és elismerésük jeléül küldik ezt a fácskát — a szegedi hazafias vasutasok.

Új virágterem. A Dráher só-csarnok tulajdonosa Márkus János egy teljesen új díszes termet rendezett be, melyet ajánló társaságoknak „bankettek”, „vacsorák”, „lakodalmak”, „mulatságok” társas összejövetelekre alkalmas külön bejárattal. E díszes terem címe Virág étterem.

Szegény asszony. Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy Kovács Gusztáv volt főispán felesége, a kit rokonsági kötelek fűznek sok debreceni uri családhoz, mikor megtudta, hogy férjével mi történt, elájult. Azóta folyton jajgat és sir. A szerencsétlen uri nő iránt debreceni rokonai és ismerősei körében is nagy a részvétel.

— Szegény asszony! — mondogatják. Bizony az, akinek olyan férje van, aki a nemzeti akarat ellenére főispánságot meg vállalni.

x Magyar ember nem használ mást csak a híres Hajdusági pedrót, mert legjobb bajusznövesztő és ápolószer az összes bajuszpedró készítmények között. Halása gyors és biztos! Postán 3 doboz 2 korona 15 filléért utánvétellel hármentve küld a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerész, Debrecen Kocsuth utca.

x A Népsegélyző-Bank megnyílt. Heti befizetési könyvecskéi (legkisebb 10 fillér) kiválthatók Piac utca 42. sz. a. Lamprecht-palota földszint az udvarban.

TAVIRATOK.

Kovács Gusztáv Budapesten.

A debreceni eset hatása a fővárosban.

Budapest, január 3. A debreceni véres főispáni fogadtatás híre hamar elterjedt a fővárosban is. Az összes lapok hasábjait irnak róla és különféle kommentárokkal kísérik, de egyik sem haborodik föl a hajdú neplek eme kitörésén, amely a végrehajtott hatalomvakmerő játékára válasz. Kovács Gusztáv súlyos sérüléseivel — mint ismeretes — tegnap este elutazott Debrecenből és ma reggel öt óra tizenöt perckor érkezett meg a keleti pályaudvarra. Vele jöttek Thegze Gyula dr. egyetemi magántanár és Szirmai Odóminiszteri segédfogalmazó, magántitkára. Kovács a saját lábán jött ki a pályaudvarból, ahova egyébként a csendőrök is elkísérték. Az állomás udvarán egy kétfogatu berkecsiba ült és Baross utca 36 számú lakására hajtatott. A csendőrök kinn maradtak az állomáson és a legközelebbi vonattal visszajöttek Debrecenbe. Kovács Gusztáv hazérkezése után azonnal ágybafeküdt. — Felesége, aki mitsem tudott a dologról halálra rémült, mikor férjét meglátta. — Azonnal áthivatta a lakással szembe levő második Réczey féle kúrika inspekción orvosát dr. Kammer Manót. Kammer dr. a szükséges segélyben részesítette Kovácsot, megállapította, hogy a sérülések nem veszélyesek, koponya törés nem történt, teljesen érintetlen. Felesége személyesen intézi ápolását. A beteghez nem bocsátanak be senkit, kezelőorvosa beszélt vele csak, de nem nyilatkozik semmiről, hogy vajjon ragaszkodik-e lemondásához?

A kabinet lemond.

Budapest, január 3. Fejérváry ma vagy holnap Bécsbe utazik a királyhoz audienciára. Az hírek, hogy Fejérváry megint lemondását viszi Bécsbe ez azonban nem valószínű, mert még olyan a helyzet, hogy nem akad vállalkozó a kormányalakításra. Fejérváry ez az utazása csak formáság és újabb komédia, de a helyzeten nem változtat.

Wekerle missziója.

Budapest, január 3. Fejérváry bécsi utazása legfeljebb annyi változást hozhat a helyzeten, hogy elősegítheti, Wekerle szereplésének sikerét. Esetleg kieszközölheti Wekerle kihallgatását és ezzel megkapja ez az akció hivatalos jellegét.

Goluchowszky lemond.

Bécs, január 3. Gróf Goluchowszky Agenor külügyminiszter lemond állásáról. Már újévkor feltűnt, hogy nem volt Bécsben az üdvözléseknél, amihez pedig udvari körökben hozzászórtak.

Regény-Csarnok.

A börtön.

Írta: Molnár Ferenc. 4.

És semmivel sem törődve, beült egy ablakot s beugrott egy szobába. Csodálatos.

képpen még most se mozdult meg szími az slvó házban. Reszketve, lázban ment előre a szobában, egyenesen a pohárszék felé. Az éjszaka halvány világosságánál látta, hogy ezüsttálak csillognak a polcon, sorjába rakva. Megfogott egyet, a kabátja alá rejtette s akkor hallotta az első hangokat. Megállt, figyelt és várt. Az ajtó alatt gyertyafény szűrődött át. Csendes léptek hallatszottak. Valaki jött — és nem egyedül, mert sutogott, Pórer tanár mosolyogni kezdett, izgatott nagy boldogság forrt az ereiben. Maga alatt mélyen maga alatt látta most az egész emberiséget, az ő apró ijedelmével, ezüsttálával, csendőreivel, paragrafusáival.

És így, félig öntudatlanul érezte, hogy megfogják, ütik, hurcolják. Majd hallotta a csendőroket, érezte, hogy megvissalják és kocsira teszik. Egyet rugtak is rajta és vitték. Valahova a sötét éjszakába.

V.

És most, amint azt ő valamikor oly szépen előadta az egyetemen — vizsgálati fogság következt, majd végtárgyalás. Ez utóbbi alkalommal mindent bevaltott s mikor a bíró elítélte egy esztendei börtönre, nem fölébbezett. Ment, szinte türelmetlenül a börtönbe.

Elérkezett hát végre vágyai birodalmába. Rabruhában járt, rabkocsit kapott, verést is néha néha. Látott mindent, úgy, ahogy csak az igazi rabok látják. S úgy figyelt, oly nagy tömegben árasztották el az új, kiszélesítésre való ideák, hogy egy pillanatig se bánta meg, amit tett. Sőt néha, amikor munka után lefeküdt a kemény priesre, behunyta a szemét s elgondolta, hogy mindez mily nagy dicsőséget fog neki hozni, tisztelni fogják a tudósok, szeretni az asszonyok. S amikor mindez szépen bekövetkezett, elmegy ahhoz, skinél a betörést elkövette s meghívja pezsgős vacsorára. Az a szegény kereskedő őt nagyszagos urnak fogja nevezni s bizonyára szolgálatkész alázatossággal fogja tőle kérdezni:

— De hát miért nem tetszett mindjárt szólni? . . .

A vége felé már egy kicsit türelmetlen lett, de azért nem kérte, hogy bocsássák föl-tételes szabadságra, Kivárta az esztendőt és elment. Az első vonattal föl Pestre. Megbotvátkozott, feketébe öltözött s kocsiba ölt:

— Az igazságügyi miniszteriumba!

A kis titkár, a mikor névjegyét meglátta, komolyan szólt:

— Édes uram, én nem értem önt.

— Miért?

— Hát csak van annyi izlése, hogy nem hozza ő kegyelmességét abba a kellemtelen helyzetbe, hogy . . .

Egy kicsit megtántorodott és elment. Ezt nem is álmolta. Az egyetemre hajtatott s benyitott a dékánhoz.

A dékán jó fiu volt és pénzt akart neki adni. Pórer magyarázni kezdte:

— A tudományért tetten . . . majd megírom könyvben . . . reformok . . .

A dékán csak ezt mormogta rá:

— Jól van, jól van, csak hagyja.

Szóval, hogy a történetet hamar befejezzük Pórer tanárt, az elzúllót, izsakos szocialistát, aki betörésért egy évig ült Illaván, mindenünnen kidobták, sehol sem akarták megismerni. Szegény elutazott külföldre egy francia városba, ahol törött szárnyaival még vergődött egy ideig, irkált cikketeket magyar lapoknak, de nem közölték, ki akarta adni nagy munkáját, de kinevették, egyszóval semmi sem sikerült neki, amiért is egy reggelen, szegény jó Pórer tanár, padlászobályaiban fölakasztotta magát. Háziasasszonya — egy kövér kis francia nő — házbér fejében lefoglalta a ruháit, de kéziratát — miután a fűszeresnél több sikertelen kísérletet tett velük — a kályhába dobta. Ott aztán Pórer tanár ur nagy munkája csendesen elégett.

(Vége.)

Roncegno

Természetes Arsen-vas tartalmú forrás ismert és használt 1856-tól. Tekintélyes orvosok ajánlják, állandó használatra minden gyöngéledőnek. Vérszegénység. Vérbetegségeknek, máriára és annak utókövetkezményeivel. Bőr-, ideg-, és Melbetegségeknek és ascedowbetegségeknek stb. Kapható: minden gyógyszerertárban.

Én

ismerek egy bóráló szert, mely különösen mitesszerek, hőségkiütések elmulasztására és kellemes arszin elérésére alkalmas. Nincs jobb és hathatósabb gyógyszerzappan, mint a

BERGMANN-féle LILIONTEJSZAPPAN

(védjegy: kéthegymászó)

Bergmann es Társa Teschen ²¹ E

Kapható darabonként 80 fillérért rész Nagy Ferencz gyógyszerertárban.

Öreg ember nem vén ember

akkor, ha a leghírnevesebb tanárok által kipróbált

„LYDOL“ amerikai tablettákat használja. mik az elgyöngült férfierőt visszaadják. Csakis elgyöngült férfierő

(impotencia) elleni szer. Rendes használat mellett csodás hatású pár nap alatt nemcsak fiatal de idős férfiak is. Törv. védve. Ára: 6 kor.

Szétküldés diskrét mellett postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után naponta.

Raditz I. gyógyszerertára a „Fehér Kereszt“hez Bpest. IV. Fővámter 6. (a központi vásárcsarnokkal szemben.)

Főraktárak Budapestén: Török J. gyógytára Király utca 12- sz. és Nádor-gyógyertár Váci körút 17. sz.

Serravallo

Kina-bora vassal.

Erősítő szer gyöngéledők, vérszegények és lábadozók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő szer

Kiválóan jó ízű.

Több mint 3500 orvosi elismerő nyilatkozat.

Kapható: J. Serravallo-nál

Triest-Barcola.

A gyógyszerertárban pedig 1/2 lit, 1. 2 K. 60 fillér, 1 „ 4 „ 60 „

Gyöngéledők a fejlődésben, vagy a tanulásban visszamaradó gyermekek, vérszegények, bágyadt, ideges, sok munkától elgyöngült, könnyen izgatódó felnőttek bármilyen korban nagy sikerrel használhatják mint erősítő szert **Dr. Hommel Halmatogenjét.**

Az étvágy nő, a szellemi és testi erő gyorsan visszatér, az egész idegrendszer megerősödik.

Kifejezetten valódi Dr. Hammel féle Halmatogenet tessék kérni és senki se fogadjon el semmi féle utánzatot.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Déle 10 óráig 30 fillér, minden további szó 3 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szó 6 fillér.

Levélbeli felkérézésekre postáson válaszolunk, ha az irántuk érdekes bolygó beküldetnek.

Apró hirdetések előre fizetendők.

A
"DEBRECZEN"
szerkesztőségének
és
kiadóhivatalának
Telefon száma
412.

Ajánlat és Kereslet.

Kugler oukorkák
eredeti csomagolásban és
árakon 1/2 és 1 kgr. fa és
selyemdobozokban és csomagokban kaphatók Hegedűs és Sándor cégnél Debrecen Kossuth u. 11 sz.

Ügyes
varrónő házakhoz ajánlkozik. Czimeket a kiadó kér.

Eladás.

Közönség es
csomag posta könyv félárban kapható a kiadóhivatalban. Csapó u. 10 sz.

Mester hegedű
teljesen kijátva, toskal és egyéb felszereléssel, jutányos áron eladó. Czim a kiadó hivatalban.

A legjobb helyen
egy csinosan berendezett fűszer üzlet, olcsó házbérellel sürgősen eladó Hol? megmondja a kiadó hivatal.

Posta könyv
ajánlott levelekhez félárban kapható a kiadóhivatalban Csapó u. 10 sz.

Legelőbb bevásárlási forrás
Merklé Ferenc fűszer üzlete Fűvészkerti u. 14. Telefon 874, 1 K. törmelékcsokoládé 90 kr., 1 lit. jamaikairum 80, 1 dg. császár keverék tea 5 kr. tea sütemények óriási választékban, 1 liter kitűnő Ezerjő 80 kr. 100-kg. száraz csertőgyfa 1 frt. házhoz szállítva.

500 darab
minta értéknélküli boríték nagyon olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Szabó Lajos Fiai cég

női ruhakelme, szőnyeg és vászon áruházában már az előbbi évekből igen előnyösnek ismert

Nagy Alkalmi vásár

folyamatban van. Eladásra kerülnek mélyen leszállított áron

a raktáron lévő elsőrendű minőségű, nem pedig külön e célra vásárolt értéktelen áruk.

Maradékok minden eikből fél áron. Kirakataink bővebb tájékoztatást nyújtanak.

Árverés.

A néh. Nagy János hagyatékához tartozott 1000 négyszögölnyi vénkertű szőlő és Csók-utca 3. számú házastelek 1906. január 17-én délután 3 órakor a debreceni ref. Egyház tanács-termébennyilvános árverésen örök áron elfog adatni.

Az árverési feltételek nálam, dr. Magos György, dr. Nagy Lajos és dr. Tüdős János ügyvéd uraknál tekinthetők meg.

Debrecen, 1905. december 12-én.

Márton Imre
Egyházi ügyvéd.

Vendéglő átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy 1906. január 1-én a (kenyér- Piac- és Csapó-utca sarkán) levő

„Kis Pipához“

cimzett vendéglőt átvettem.

Négy éven át a N. Erdei vendéglőt kezelttem, mely idő alatt alkalmam volt a n. é. közönség pártfogását kiérdemelni.

Uj üzletemben is igyekezni fogok, hogy ugy tisztán kezelt italok, (különösen kiemelendő Török Gábor féle martinkai boraim,) valamint ételek pontos kiszolgálása által a t. közönség igényeit teljesen kielégítsem.

Abonomákat házhoz hordva is elfogadok.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Hermel Frigyes
vendéglős.

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös fölrással. „J. Pserhofer“.

József császár ideje óta tehát több mint 120 év óta mint legrégibb, fájdalom nélkül hashajtó hálszert ismerik és sok orvos sürgősen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen, mint az epecirkuláció zavara, májba. szelkölka, aranyér, a belek petyhüdtége stb., vértisztító tulajdonságai következtében kitűnő vöröszegénység, ideges főfájás, sárgaság stb. esetén.

1 skatulyácska 15 pilulával . K. —42
1 tekeres 6 skatulyácskával . K. 2,10

A Pénz előleges baküldése esetén ára portómentes megküldésével együtt

1 tekeres Korona.	2.60	4 tekeres Korona	8.90
2 " " "	4.70	5 " " "	10.50
3 " " "	6.80	10 " " "	18.50

egyesült készítőhely,
Pserhofer J. gyógyszerlára
WIEN, I., Singerstrasse 15.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények

az egyedüli foglalkozási játék a melyet a gyermekek mindig szívesen játszanak. Egyik játékszer sem oly sokoldalú, érdekes és olcsó, mint az elpusztíthatatlan Horgony-Kőépítőszekrény, mely minden egyes kiegészítőszekrénytel tanulságosabbá és a gyermekek nézve kedveltebbé válik. Néhány év óta minden egyes Horgony-Kőépítőszekrény a gyorsan kedvelté vált

Horgony-Hidepítőszekrények

által is természetesen kiegészíthető, úgyhogy a gyermekek egy ilyen szekrény beszerzése után pompás vashidakat is felállíthatnak.

Hogy mindenkoru gyermek számára egy megfelelő szekrényt kőépítőszekrény árjegyzéket, mely kívánatra ingyen beküldetnek és számos építési minta- és felette érdekes elismerő nyilatkozatot tartalmaz.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények és Horgony-Hidepítőszekrények, valamint a Horgony-Mozsák- és egyéb felette érdekes rakási-játékok minden finomabb játékszerüzletben 75 fillértől, 1.50, 3 koronáig és magasabb áron kaphatók. A sok utáztatást azonban bevásárláskor igen óvatosak legyünk és minden egyes szekrényt a híres „Horgony“ gyárjeggyel együtt hamisítvány visszatartsunk; mert oktatlan volna jó pénzt egy értéktelen hamisítványért kiadni! A ki zenekedvelő, az kérje meg árjegyzéket a híres mporator zenélőművekről és beszélőgépekről.

Richter F. Ad. és Társa,

kir. udvari és kamarai szállítók, BEÜS,
Iroda és raktár: I. Operngasse 16, Gyár: XIII/1 (Hietzing).
Rudolstadt, Nürnberg Olten (Svájcz), Rotterdam, Szt.-Pétervá, New-York

